

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
 Львів, Ринка 18, II. пав.
 Конт. варт. шваб. 24.726.
 Адреса тел. „Діло—Львів“.
 Число телефону 565.
 Рукописів редакція не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА
 в Австро-Угорщині:
 місячно 5— К.
 чотирьохмісячно 15— „
 піврічно 28— „
 річно 56— „
 у Львові (без доставки):
 місячно 4— К.
 чотирьохмісячно 12— „
 піврічно 22— „
 річно 44— „
 в Німеччині:
 піврічно 21— М.
 річно 41— „
 За зміну адреси виставити ок. 50 с.

Ціна оголошень:
 Рядок вступний, двохрядковий або без вступу 50 с., а подальші 1 К., а вважалося 1'00, а вважалося частіше, як на вважалося 2 К. Наказана 2 К. Факт не вважалося до уваги. Факт не вважалося до уваги. Факт не вважалося до уваги.
 Пастійні оголошення за місяць
 у місяць
 Одні примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.

Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 20. марта 1918.

„Ola Ziemi Chełmskiej“ з 14 с. м. кпить а також донесення в числі в 3. с. м. про який терор на Холмищині, кажучи, що акторови „Діла“ присягає „страшний сон“ переслідувана Українців, які перед трьома місяцями вивезли ся на схід разом з палючими й нищачими ордами Москалів“.

Очевидно, польська газета і польські агітатори можуть собі кпить, маючи в Холмищині всю владу у своїх руках — до тої міри, що в Люблині йдуть урядові комунікати, а в Берестейському договорі зазначають, що Холмищину трактується як приналежну до Польщі.

Відійї а. ік. окупації на Холмищині відійї ся тепер завзята агітація і страшний сон Польщі, щоб вдавити і знищити українське населення і його голос. Вище ми бачили, як польська газета радується, що українське населення російській власті евакуувалося з Холмищини, а те, щоб те евакуоване українське населення ніколи не вернуло, а те, щоб не сміло уліпнути ся за національні права.

Польки мають тайну військову організацію, яка колись доси в явній організації „Pieschur“ розвинулася, але при ревізії нічого не знайдено.

Згадавши тайну організацію має, здається, свій центр у Варшаві, але її сіть розходить ся по цілій Польщі, Холмищині й Підляшшю. Мемо розв'язання „Pieschur“ вона ділить з якимсь тайним „Комунікатив“, друкованим в Варшаві, або в Люблині.

Другий гвіздом польської акції є „Віста Бюкочинська“ для польських легіонів, які доси ввійшли й на Підляшшю урядують. В кожній з них заміт по 2—3 легіоністи, узброєні у військовій найновішій системі. Ї вони рівно членами й організаторами „Pieschur“ й його тайної організації. Вони займають політичною організацією та розширюють свою підбурюючу літературу. По селах скликають вони тайні збори, на яких агітатори розповідають про Українців, що Українців відберуть змагальними і уніятим та дадуть право владі. Рівночасно урядують вони і явні агітатори, дозволені ц. і к. окупаційними властями.

На сих зборах агітують так само і казали, „Якби се було неправда, що ми головно, то австрійські власті замкнули б і мужики вірать“.

Збори сиж агітаторам дозволяють ся мимо стану облоги.

Та агітація довела вже до того, що по селах члени „Pieschur“ а уружжя в руці вступали.

В многих місцях польські комітати пачають велику поспішність інтензивно між сродками польських мужиків (також в західній Галичині), а також займають окуповані українськими втікачами хати і землі, а чого не можуть заняти, падають і нищать до тла. Зрозуміла річ, що Польки не бажують собі повороту тих українських селян, яких вважали за своїх. Кольонії польські повстають такія самі собі і там, де доси не було ні одного Поляка.

По тім ті спроваджені польські мужики, підляють петиції, що хотять належати до Польщі.

Скрізь в поспішом оснують ся польські школи з учительством, спровадженням в Галичині, без огляду на кваліфікації, — коли б тільки амбі будувати Польщу. Кождий учитель і учителька є заравом агітаторами „Pieschur“, і тайних організацій. Вони тероризують українських дітей в людській споді, тягнуть їх до відлигу петицій і т. д. Де

родичі дітий протестують проти того, там гровать прогнанем дітий зі школи.

В кождім селі, де є хочби один Поляк, він є вийтом і робить усякі пакости, а власти на всяке його донесення тягнуть українських селян десятками миль на часті переслухання, чим руйнують їх господарства. Також накладають на них величезні грошові кари. Селяни не мають ніде священників, ні інтелігентів своїх, а церкви зрабовані.

Український елемент здоптаний на Холмищині до найвищого степеня. По українськи боять ся українські селяни говорити, і треба довгого знакомства, щоб вони осмілили ся говорити по українськи.

Українська Парламентарна Репрезентативна повинна ужити всіх заходів, щоб осягнути як найшвидше бодей те, щоб при кождій повітовій власті був український урядник з певним кругом діяльності, щоб допущено українських священників і українських учителяв, яких тут зовсім нема, і щоб одержано змогу працювати для освідомлення українського населення.

Правительство Української Народної Республіки повинно також зі своєї сторони зажадати від Австро-Угорщини, доки вона ще держить Холмищину, озорови для українського населення і в цілі забезпечення сей охорони владзу на управу Холмищини.

При тім усім наша акція для ратованя Холмищини від польського терору мусить бути як найшвидша!

Начальство австро-угорської армії до населення Української Народної Республіки.

Проскурів, 18. марта 1918.

Своє вступлене на територію Української Народної Республіки позичаюць австро-угорські війська українському населенню отсею відовною:

ДО УКРАЇНЦІВ!

Українська Центральна Рада нової Української Народної Республіки заключила з чотирма союзними державами мир і хоче жити в мирі від тепер в зрязани, щоб загоїти криваві рани, причинені народом сею війною. Розбите російське царство, який гнобив всяке змагане українського народу до його національного й культурного розвитку, спричинене побідним оружжя австро-угорських й німецьких армій. Наслідком сього розбиття була російська революція 1917 року і з сеї революції вишшов український народ, перший зпоміж гноблених народів, дякуючи ревумови своїх провідників, побідно. Сон, який зміла Україна сотки літ, спловнив ся в такий мірі, якої перед роком навіть приблизно не міг собі представити найпатріотичнійший Українець. Бажаючи добра народови в

його мирній праці, прийали українські провідники предложену їм осерединим державами руку до мира, який настав тепер на вдоволене обох сторін. Привернене узурядкованих відносин в краю й відбудова навіщеного тяжко війною господарського стану буде першою журую українського народу. На ці змаганя до мирної діяльності глядять осередні держави з симпатією і будуть їх всіма силами поіларити. Заключений в Берестю для 9. лютого (27. січня ст. ст.) 1918 року мирний договір, який визначив відношене новопоставшої Української Народної Республіки до її сусідів на Заході, означає, що не буде ніяких воєнних відшкодовань, що полонені будуть вимінені, через що тисячі і сотки тисяч Українців повернуть до своїх родин, а також, що якийськорше зачнуть ся обов'язні господарські зносини. Сі зносини будуть на загальні такі, як перед війною, однак з деякими улекшеннями. По сьому мирному договорі межу Австро-Угорщини на великій просторі в Української Народної Республікою. Численні залізничні шляхи й дороги лущать області обох держав. Оба сусіди му-

сять весті обопільно торговельні зносини. Україна потребує в першій мірі промислових виробів, а між ними передовсім господарських машин, при помочі яких урожайна земля може дійти до незвичайної продуктивності. Сусідство Австро Угорщини забезпечує великим скорим розвиток торговельного руху так, що потрібні речі можуть прийти на місце призначення в найкоротшім часі. Австро угорська монархія потребує для свого промислу збіжки і сировини матеріалів (лен, шкіри на футри, шкіри на обуви й інші предмети). Продаючи ці речі, може Українець взяти в користю припаси, які лежать в ґрунті і які є причиною теперішніх переговорних труднощій не були використані. Він одержить за се гроші або промислової виробу, які йому такі потрібні в господарстві. Убийчий холод, видатний війною, значить усувати. Надходяча весна означає також близьку весну в прийомах зносинах між Австро Угорщиною й Українською Народною Республікою. Сусідська прязня і обостороння поміч для зменшення саричинних війнової шкоди має нас від тепер учити для добра теперішніх й будучих поколінь.

Начальство австро угорської армії

Кабінет Маргільомана.

Львів, 20 марта 1918

До Букарешту доносять в Яс, що там уже утворився кабінет під проводом Маргільомана. Всі члени нового румунського правительства є за союзом з осередними державами.

Петро Карп мабуть до кабінету не вступить, бо він був за усунення короля Фердинанда, коли тимчасом Маргільоман і його група цього не домагаються. Становище Маргільомана поділяють також осередні держави, які не хочуть зміною на престолі комплікувати відносини, особливо в огляді на республіканські ідеї, які йдуть до Румунії з республіки на території бувшої російської імперії.

Кабінет Маргільомана має поборова великі труднощі, бо парламент має ліберальну більшість, яка стоїть за бушим президентом міністри Братіяну. З сеї причини парламент буде правдоподібно розв'язаний.

Кабінет Маргільомана стоїть не тільки за миром з осередними державами, але за відновленням політики короля Кароля і за тіснійшим союзом з осередними державами. До сеї політики відносять ся прихильно також осередні держави.

За державну самостійність Білоруси.

Становище Німеччини.

Львів, 20. марта 1918.

Як доносять з Берліна, білоруський Народний Комітет у Мінську видав відозву, в якій протестує проти відступлення Мінської губ. для Польщі і домагається самостійної білоруської держави.

В відозві між ин. сказано: „Ми радо позитали би вбавжене до наших литовських і белгійських сусідів, одначе рішучо протестуємо проти неоправданих претенсій на Вильну і Гродно. Всі претенсії поляків на частини губерній відіраємо як анексію жадобу“.

Відозва кінчить ся: „Ми змагаємо до самостійної держави і бачимо здійснене її тільки в вбавженю до західної культури і її представництві—могучої німецької держави“.

Сю відозву вручено також канцлерови.

В сій справі одержує „Vossische Zeitung“ в днальоватичного жерела інформацію, що Німеччина не може дати Білорусинам помочи для утворення держави. Мир з Росією обов'язує Німеччину не підпорати ніяких змагань відділення від Росії. Того самого домагається ся Німеччина для себе.

Німецький парламент про мир в Росію.

(ТКБ) Берлін, 19. марта 1918.

На вчерашнім засіданню на промові державного канцлера Гертінга промовляв п. Ференбах, який заявив, що центр втручається до виводів канцлера в справі договору в Росію. Справа польська представляє найбільші труднощі. Важною є річю, щоб Польки вложили недвозначну заяву в справі інтегральності Німеччини. Ми муслімо зрести ся з всяких анексіями польки. Спростовані границь в Польщі, як здається, не зустрітеть ся з великими труднощами. Литовські угоди ся на заміну частин губерній, земешинної Польками, за Вильно. Не вважаємо нещастем такого погодження польської справи як вдоволює Польки. Також не є для нас річю сушною, чи польська справа буде розв'язана в австро-польській душі, чи ні, важна є для нас охота Польків жити з нами в згоді і заключити союз. Коли заключимо мир на сході на основі самозначення народів можемо спокійно приготувати ся до важкої боротьби на заході.

П. хр. Давід (соц.) жаліє, що берестейський мир не заключено на основі порозуміння, і критикує політику Німеччини, яка є вислідом акції військової партії.

П. Науман (пост. нар.) твердить, що берестейський мир не можна вважати насильним. Що до Польків стверджує, що Польки на німецькій землі муслімо бути також вірні державі, як Німці в Австрії і Швейцарії. Коли не встане порозуміння, то і найбільшій генерал нічого на те не порадить, що Польща остане отвертою райою. Злий мир може бути найбільшим нещастем.

На нинішнім засіданню приступав парламент дамі до першого читання мирових договорів в Росію.

П. Штраємає (изв. ліб.) боровить мирового договору проти закидів соціальної демократії. В справі польській заявляє, що коли Польки говорять, що признають status quo для Німеччини, коли ми признаємо status quo для Польщі, то нева що про те говорити. В справі Познаня і Західної Прусії нема взагалі дискусії. Тепер відчуваємо потребу скріпити і пересунути наші границі на схід, але чим менше се дотикає Польщі, тим дільше. Коли для нашої оборони потрібні регуляції границі, то ми будемо менше цінити наші політичні сумніви що до влучення польських областей, чим сї військової огляди.

П. Вестарп (консерв.) заявляє, що мир на Сході є одним з найбільших випадків у всесвітній історії. Нова фаза в польській справі викликала у Польків дивні претенсії, які муслімо ся відверти. Для бесідника не має польського питання, нема жадної дискусії в справі Познаня і Західної Прусії. Заяви Поля

ків мають мале значіння. Муслімо військо безпечене границь на переговорах в Заході маємо тримати в справі жадане відшкодування наших границь.

П. Ледебур заявляє, що соція демократи не признають договору з Росією і підлягають бути анексією усіх партій.

П. кн. Радивил заявляє, що переговори, які були закінчені в Берліні, хоч всильно представляють Польській народі все свій інтерес, але народ і залежить від відомості, чи при взаємній добрій воле обидвох сторін можна дійти до шасливо шляху для нової душі.

Промовляв ще п. Мунтшпін передано договір головною шасливо шляху для нової душі.

Палата приступала до першого читання про 15 мільярдів який прийнято в першій і другій

Вшехполяки виступили в польській

Львів, 20. марта

Як доносять „Glos Narodni“ ські послі на основі узгоди виступили в польського конгресу, що їх далше стверять в погодити ся в обсяжних границях, яку прийняло воно виступило в масових узгодж

Інтервенція Японії в Сибіру

Вильскі проти інтервенції Японії організує армію.

БЕРЛІН. (Ткб.) Як доносять „Zig“ париські газети привають відомість з Нью Йорку, що Вильскі хоту до конгресу, з який вильскі Держави не можуть допустити Японії.

БЕРН. (Пр. тел.) „Neme Kour“ сить в Вашингтону, що Трансильванському амбасадеру в Раджене Сибіру держави виступили, бо він сам організує армію на російське правительство, що оперти ся Німеччині.

БЕРЛІН. (Пр. тел.) З Трансильванського правительства дошвидко інтервенцію на Сибіру і скорити военні операції.

Маніфестації дня 3. мар

Добринь.

Наслідком заборони староста народна маніфестація в честь української державности і мира не відбула ся дня 3. марта, але аж 10. марта, коли за інтервенцією посла д-ра Загайкевича у міністра староста дістав наказ позволити на маніфестацію, той сам староста, що на польську протидержавну демонстрацію дня 18. лютого не лиш позволив, але брав в ній безпосередну участь. Прегарна погода, одушевлене народа і щирі заходи місцевої організації спричинили, що се велике історичне свято випало дійсно величаво. Розпочало ся богослуженням в церкві, по яким о. Ю. Гумецький виголося гарну патріотичну промову, закінчену многолітвством в честь Української Народної Республіки, відспіванням численно зібраним народом. Опісля устали вранжери непроглядні ряди січій, соколів, делегатів громад, місцевих мішан і інтелігенції в величавий похід, який з прапорами і табличками в надписами в честь миру, Української Народної Республіки, Центральної Ради і т. п.

двигнув ся вулицями міста і на майдан, де доперва міг розпочати свій похід, що члени учасників (в тім осяга 300 чоловік на конях), яких гуртом крашували сьною жості відзначили перед всім прегарні виступили жіночі. Всі села Добриньської групи рідями в процесі походу післи. Серед тих груп виступили єм, як і гарним зором гурти з Хророва під проводом д-ра Ольшанського. Позд розпочався ного Дему* гасною і патріотичною п. Павлюка. Коли озвучились обидва міста устали ся і виступили ринок промовив до зібраних І. Білгійський з Перешиля, д-р Кормош по короткій промові звісні резолюції за миром, зрештою і Півляша, та соділя Галицькі зібрани прийли однодушним гасом ва“. З ринку двигнув ся похід

